

Геноцидот на Ерменците во Турција се случил кон крајот на Првата светска војна, во кој се убиени околу 1,5 милион луѓе. Многу светски историчари го сметаат за прв геноцид на XX век. Сепак, турската држава одбива да го признае злосторството направено во годините на пропаѓањето на Отоманската империја. Анкара вели дека бројките се надувани, а дека убиените биле жртви на буните и на граѓанската војна во кои страдале и муслимани и Ерменци. Со месеци наназад турските власти работеа на спречувањето на осудата од страна на американските институции, па дури се закануваа дека доколку тоа се случи, ќе ги затворат патиштата за американските сили во Ирак кои водат преку Турција. Анкара го повлече својот амбасадор од Вашингтон. Тоа е јасен знак дека односите меѓу двете пријателски земји се најзаладени досега. Гласањето за резолуцијата е одложено, но нацрт-документот не е повлечен.

Пишува: Мишко ТАЛЕСКИ

ОДНОСИТЕ МЕЃУ САД И ТУРЦИЈА ПОВАЖНИ ОД РЕЗОЛУЦИЈАТА

ЕРМЕНЦИТЕ И КУ ВАШИНГТОН И

Последните неколку децении Анкара успеваше да ја спречи вашингтонската администрација да усвои резолуција за геноцидот над Ерменците во Турција пред речиси еден век. Денес, кога турско-американското партнерство е потребно како никогаш досега, Претставничкиот дом со нацрт-резулцијата им донесе восхит на жртвите од геноцидот, но истовремено ги наруши односите меѓу двете земји-сојузнички. Зошто токму сега е прашањето кое го поставуваат многу аналитичари. Зарем не можеше да се

преиспита одлуката за поднесување на резолуцијата? Познато е дека демократите го имаат мнозинството во Претставничкиот дом, па оттука го искористиле рејтингот кој го има американскиот претседател во јавноста и решија да му приредат едно вакво сценарио, кое би можело дополнително да ја отежне неговата позиција. САД беа најголемиот поборник за влез на Турција во ЕУ. Со поднесувањето на резолуцијата за геноцидот врз Ерменците, Турците сега го преиспитуваат односот кон светската велесила. Нештата се одложени по барање на Белата куќа и на Стејт департаментот, со образложение дека Турција е

ключен сојузник на американската политика во регионот на Средниот Исток. Секое непотребно усложнување на работите може да доведе до непредвидливи последици во ирачкото опкружување. Но, тоа истовремено не значи и дека нема да дојде до гласање за резолуцијата. Таа е оставена за некое "подобро" време. Иста таква нацрт-резулцијата ќе биде поднесена и до Сенатот. И двете имаат симболичен карактер и не бараат одобрување од американскиот претседател како институција. Инаку, претседателката на Претставничкиот дом, Ненси Пелоси, доаѓа од округот Калифорнија, каде жи-

НА ПОВИДОК РЕГИОНАЛНА ВОЈНА

Евентуалното создавање курдска држава во Ирак со амин на големите сили, неизбежно ќе доведе до зголемување на апетитите на Курдите во целиот регион. Тие одамна имаат пројавено желба за создавање нова држава на Средниот Исток, наречена Курдистан, која би ги опфаќала северните делови на Ирак, југоисточните делови на Турција, западните подрачја на Иран и пограничните реони на Сирија. Турција и Иран стравуваат од реализирање на тоа сценарио. Новата драма е едно од предвидливите сценарија, кое аналитичарите го согледуваат уште пред неколку години. Се очекува регионална војна. Турција ќе биде еден од главните актери. Тоа дефинитивно ќе ѝ ги затвори вратите за влез во ЕУ.

веат голем број Ерменци и јавно ја поддржуваше осудата за геноцид уште пред поднесувањето на резолуцијата во Претставничкиот дом.

РИЗИК ОД ПРЕКИНУВАЊЕ НА ТУРСКО-АМЕРИКАНСКОТО ПАРТНЕРСТВО

Сè поизвесно е дека заострувањето на односите меѓу Анкара и Вашингтон ќе ги натера турските власти да преземаат едностранни акции на северот од Ирак, во обидот да ги уништат позициите на Курдите кои не избираат начини за ликвидација на турските војници. И покрај противењата на американските власти, Турците почнаа со бомбардирање на курдските позиции во северниот дел на ирачката држава. Тој чин

"Во Конгресот сум веќе 20 години и цели 20 години се говори како не е згодно време за донесување резолуција со која ќе се осуди турскиот геноцид врз Ерменците. Зошто сега? Па, затоа што времето никогаш не е добро, но не можеме да чекаме. Целото раководство на Демократската партија дава полна поддршка на резолуцијата".

Ненси Пелоси,
претседателка на американскиот Претставнички дом

претставува уште еден дополнителен товар за коалиционите сили во оваа земја, пред сè, за американскиот контингент, кој не може докрај да се справи со ситуацијата. Како што е познато, Тур-

ција ги прекина воените врски со Франција уште минатата година, кога францускиот Парламент го одобри законот, со кој за кривично дело се прогласува секое одрекување на масовното уништување на Ерменците во тој геноцид. Сега истото може да се случи во американско-турските односи. По тоа прашање Анкара е многу ранлива и кон него се однесува како Кина кон Тајван. Всушност, секоја земја која ќе го посочи островот како засебна држава ризикува да се најде под санкции и прекин на дипломатските односи со Пекинг. Сега на сличен начин реагира Турција кога е во прашање геноцидот врз Ерменците. По голем број аналитичари имаат став дека со едно вакво однесување на Анкара, Турција би можела да има големи загуби, пред сè, заради фактот што САД се нивни водечки партнер во сите области. Само трговската размена во 2006 година достигнала 11 милијарди долари, а американската индустрија за оружје ја снабдува речиси целата турска воена машинерија. Околу 70 отсто од американскиот воздушен превоз за Ирак оди преку Турција, како и една третина од горивото за американските воени контингенти кои таму се стационарани. Американските бази добиваат вода, намирници и разни стоки преку турските

РДИТЕ ГИ СКАРАА АНКАРА

ТУРСКИ ВОЕНИ ПАТРОЛИ ВО ПОГРАНИЧНИОТ ДЕЛ КОН ИРАК

"Ние немаме посебна политика кон нафтоводите, но ни тие нема да бидат поштедени. Треба да водиме одбранбена војна, а бидејќи нафтоводите минуваат низ Курдистан, тие на турската армија ѝ обезбедуваат економски средства за агресија и таа секако ќе биде

цел на герилците. Истанбул и Измир и натаму ќе бидат наши цели сè додека не се ослободиме од турската асимилација. Ако треба ќе војуваме и на виетнамски начин".

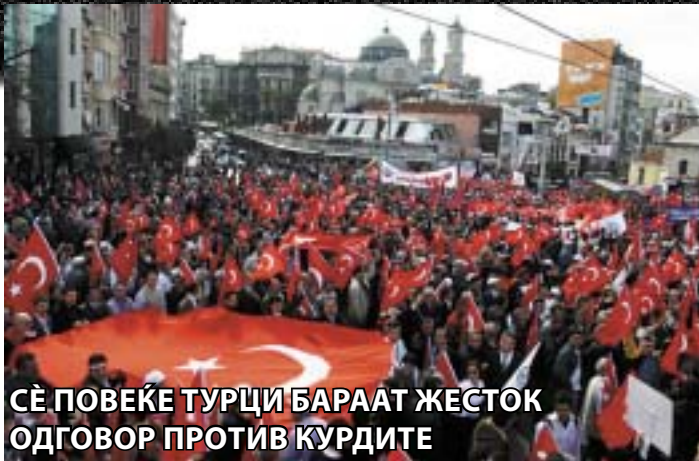
*Мурат Каралајин,
еден од лидерите на РП на Курдистан*

превозници кои минуваат преку северниот курдски регион во Ирак. Оттука, се поставува прашањето што би значело раскинувањето на турско-американските врски и меѓусебното партнерство. Ќе загубат и двете страни, како материјално, така и стратешки и геополитички.

ТУРЦИЈА НЕ САКА ДА ГИ СЛУША АМЕРИКАНСКИТЕ АПЕЛИ

Овие денови турскиот Парламент одобри прекугранична офанзива на војската против курдските бунтовници во северен Ирак. Потегот следуваше по убиството на 16 турски војници од страна на Курдите. Воените воздухоплови на Анкара навлегоа речиси 50 км на ирачка територија и ги бомбардираа камповите на курдските групи. Тоа предизвика загриженост кај коалиционите сили во Ирак, пред сè, кај американските. Но, Анкара тоа воопшто не ја интересираше. Стегната како во менгеме меѓу ликвидираниите турски војници од една, и резолуцијата за осуда на геноцидот врз Ерменците од друга

Моментно преку Турција водат два големи нафтовода, едниот од Баку преку Грузија до пристаништето Џејхан, а другиот од Киркук во северниот дел на Ирак, до истиот терминал во Медитеранот. По американската и британската воена интервенција во 2003 година, нафтоводот Киркук - Џејхан често беше во прекин поради диверзиите на ирачките бунтовници. Светот стравува дека турскиот упад во северен Ирак може да доведе до бројни диверзии врз нафтоводите во овој регион. Сега постои стравување од акциите на курдските герилци, кои можат да бидат пофанатични во постапките. Цената на нафтата достигна неверојатни 93 долари за барел. Тоа е јасен знак дека овој дел од светот повторно ќе ја разниша светската економија.

СÈ ПОВЕЌЕ ТУРЦИ БАРААТ ЖЕСТОК ОДГОВОР ПРОТИВ КУРДИТЕ

страна, Турција не ги слушаше апелите на западниот свет. Истовремено, премиерот Ердоган побара од Вашингтон да не врши притисок за запирање на воената операција во северен Ирак, затоа што тоа е само почеток на еден поширок план за елиминирање на опасностите кои ги спроведуваат курдските терористи. Целиот развој на околностите поврзани со турската "непопушност", претседателот Буш го гледа во обидот на Претставничкиот дом да ја изгласа фамозната резолуција за геноцидот врз Ерменците од крајот на Првата светска војна. Но, Анкара не го смета тоа како единствен елемент за преземањето на операцијата против Курдите. Имено, турската Влада стравува дека во Ирак ќе се создаде независна курдска држава, која ќе биде територијално воспоставена на северот од земјата, кон границата со Турција. Тоа би можело да ги поттикне сепаратистичките тенденции на турските Курди, кои живеат на југоистокот на државата. Крајна цел на Курдите од целиот регион е создавање единствена курдска држава, во која ќе влегуваат и областите од Турција населени со ова население. Досега, во вооружените судири кои почнаа во 1984 година, според податоците на Анкара, Курдите убиле повеќе од 30.000 лица, во борбата за создавање независна држава на територијата на југоисточна Турција.

ProMedia

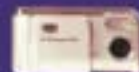
hpstore

ProMedia

...printeri, skeneri, multifunkcionalni uredi,
telefaks aparati, kopiri, ploteri, digitalni kameri...

PRODAŽBA I SERVIS

business partner

tel. 02/ 3215980

ProMedia